

Zachránit naši starou, dobrou Evropu takovou, jak jsme ji znali, už není možné

 radiouniversum.cz/vondruska-vlastimil-1d-zachranit-nasi-starou-dobrou-evropu-takovou-jak-jsme-ji-znali-uz-neni-mozne

Vlastimil Vondruška Díl 1/4

Text 21.7.2024 28 min Přehrát

#Společnost

Jak nejlépe začít rozhovor se slavným spisovatelem? Možná jednou z nejlepších možností je zahájit ho jeho vlastními slovy. Tak tedy: „V dějinách vždycky platilo, že ten, kdo nejvíce křičí, je neurvalý, a má tvrdé lokty, obvykle získává navrch, protože ti slušní mu nakonec ustoupí. Dnes se pro takový proces vžil pojem podvolení. V umění je jeho autorem nizozemský režisér Theo van Gogh, který natočil dokument o zacházení se ženami v muslimském světě. Ovšem světoznámým udělal podvolení až francouzský spisovatel Michel Houellebecq, který ve svém románu popisuje, jak se francouzský učitel, navzdory svým názorům a postojům, stále více přizpůsobuje islamizaci školství a svého života. Jak v rovině individuální, tak i celospolečenské probíhá proces podvolení v celé Evropě.“ To byla slova našeho minulého – a jsem moc ráda, že i našeho dnešního hosta – historika Vlastimila Vondrušky.

Martina: A ještě doplním, že spisovatel a publicista má na svém kontě desítky vědeckých studií a článků o dějinách hmotné kultury. Je autorem knih vědeckých i populárně naučných, a napsal také – už nevím, jestli – čtyři, nebo pět desítek historických detektivek a románů. Velmi čtenými se také staly jeho Epištoly o elitách a lidu, Úvahy a komentáře, nebo Kronika zániku Evropy, a mnoho dalších. Jste nesmírně plodný autor.

Vlastimil Vondruška: Jsem dokonce tak plodný, že píši rychleji, než stačí Wikipedie a různé tyto zdroje aktualizovat. Takže už i těch detektivek je mnohem víc, skoro asi šedesát.

Martina: Jednou si vás pozvu do Rady starších, a tam spolu rozebereme vaši literaturu, vaše psaní, vaše zájmy, ale teď se pojdme podívat na slovo „podvolení“, o kterém už jste tady hovořil. Co pro vás tento termín „podvolení“, ale také třeba název románu Michela Houellebecqa, znamená?

Vlastimil Vondruška: Slovo „podvolení“ je literární vyjádření normálního běžného procesu, který je popsán velice precizně v kulturní antropologii, protože vždycky, při střetu dvou kultur, nebo dvou náboženských systémů, dvou civilizací, dojde vždy vcelku logicky k tomu, že obě tlačí proti sobě, a potom ta silnější, životaschopnější, agresivnější, donutí tu slabší, aby přijala její hodnoty, protože dochází k asimilaci. Dokud byla Evropa silná a mocná, tak po celá staletí ona nutila k takzvanému „podvolení“ ty země, které kolonizovala. Ale ve chvíli, kdy ztratila svou životaschopnost – kdy se začala nimrat v různých detailech, kdy v podstatě opustila étos být vítězem – je logické, že ti, kteří sem přicházejí, nacházejí masu lidí bez nějaké podstatné vůle. Není podstatné, co se říká na náměstích, co říkají politici, to je většinou jenom bohapusté žvanění, protože podstatné je, jaké akce jsme schopni dělat. Ne to, co pořád říkáme, jako: „Náš klub by chtěl politicky udělat to a to.“ To je nesmysl. Ať to udělá. Proces podvolení je pouze legitimní cesta k tomu, že ztrácíme svou identitu pod tlakem těch, kteří přicházejí, a přijímáme identitu jejich.

Martina: Vlastimile, to by ovšem znamenalo, že vždy musí být někdo podvolený. To znamená, že je – vzhledem k tomu, že Evropa, řekněme, ztrácí ostré lokty, které měla dřív jakožto koloniální velmoc,

nebo alespoň některé země z ní – podvolování Evropy v tomto případě něco nevyhnutelného. Nebo jsme se třeba mohli v čase už posunout k nějakému, řekněme, ušlechtilejšímu modelu?

Vlastimil Vondruška: Tak těžko v historii říkat, co by, kdyby. Ale když už hovoříme o podvolení, tak přece když starověký Řím dobyl Etrurii, tak se Etruskové podvolili latinské kultuře. Když došlo ke konfrontaci latinská kultura versus starořecká, tak samozřejmě sice převládla, a to je důležité, latinská, ale z té řecké převzala spoustu pozitivních věcí. Takže podvolení, jak asi bude v Evropě podle mě pokračovat, nebude nějakou čistou islamizací. I islám, jako každá ideologie, je do jisté míry flexibilní, takže si drží své základní, fundamentální body, ale pouze hlupáci nepřijímají z okolí to, co by se případně dalo použít a adaptovat. A potom tedy, za nějakých sto, dvě stě, tři sta, čtyři sta let opustí i oni své fundamentální body, a podvolí se zase někomu jinému. A v tom to je. Evropa opustila fundamentální body svého vlastního bytí.

Martina: Které to jsou?

Vlastimil Vondruška: V podstatě je to křesťanství – a teď ho neberme jako náboženský systém.

Martina: Ale hodnotový?

Vlastimil Vondruška: Ale jako hodnotový systém. Křesťanství vytvořilo určitou psychosociální strukturu, v níž se evropská civilizace, a jednotlivé země, pohybovaly, protože křesťanství je v podstatě nesmírně agresivní ideologie. Křesťanství sice hlásá lásku k bližnímu svému – ale samozřejmě nikdy nevěřte ideologům, nikdy nevěřte hlasatelům dobra.

Opustili jsme základy společnosti. Znevážili roli rodiny, mateřství. Vychovávat děti jako skleníkové květinčky je cesta k tomu, aby se nebránily, ustoupily agresorovi a podvolily se.

Martina: Myslíte si, že když mě teď udeříte, tak vám nedám svůj plášť, nebo nenastavím druhou tvář?

Vlastimil Vondruška: Je rozdíl mezi individuálními, a společensko-sociálními skutky. Když společnost udeří – obrazně – svého souseda, a vezme mu jeho zem, tak je to do jisté míry legitimní. Když muž udeří ženu, a vezme jí plášť, tak je to něco naprosto hanebného. Ale v širším hledisku je to vlastně stejné.

Vrátím se k tomu, proč tvrdím, že křesťanství je agresivní filozofie: Ono v sobě má zakódováno mesiášství, což je vlastně něco, co převzalo od svých židovských kořenů: „Jenom já mám pravdu, a mou povinností je tuto pravdu prosazovat v celém světě.“ Totéž má islám, protože islám je zase určitou derivací křesťanství. Někteří ranně křesťanští prorokové jsou současně proroky islámu, což se neděje úplně běžně, a protože to bylo náboženství agresivní, tak se stalo to, že si vytvářelo modely svého, do jisté míry útočného vztahu jak k mimoevropským civilizacím, tak i mezi sebou navzájem, protože my jsme byli ti silní, kteří chtěli obsazovat, kteří chtěli vládnout.

A to se před nějakými třiceti, čtyřiceti, padesáti lety opustilo. Obrovský zářez do této psychologie dala druhá světová válka, německá agrese byla tak úděsná, že touha a volání po míru, které v té době ovládlo celý svět, se promítlo v tom, že jsme začali programově utínat ty větve, které by se daly považovat za agresivní: „My budeme hodní. My jsme se změnili. My už nebudeme nedemokratičtí. My nebudeme nikoho obsazovat. My budeme vycházet vstříc všem.“

Martina: Budeme podporovat osvobozené hnutí v jednotlivých koloniích.

Vlastimil Vondruška: Ano, a tím se vlastně začala rozleptávat tato integrita evropské společnosti.

Martina: Tímto se ovšem znovu dostáváme k podstatě mé otázky. Znamená to, že vždycky někdo musí být podvolený? A vzhledem k tomu, že, jak jste řekl, jsme opustili fundamentální body, na kterých naše společnost a civilizace stála – a jmenoval jste především křesťanství – tak to teď znamená, že jsme odsouzeni k tomu se prostě podvolit? A že se v historii vůbec nic nemění, a bude to tak pořád?

Vlastimil Vondruška: Z dlouhodobého hlediska ano. My jsme opustili klasické fundamentální body, které dělají společnost společností. Znevážili jsme roli rodiny, znevážili jsme roli mateřství, znevážili jsme roli zápasu sama o sebe. V době našeho mládí, když jsme se střetli s nějakou nespravedlností, tak jsme se poprali, pohádali. Ale dneska ne. Dneska se to všechno řeší, musíme se obrátit na poradce ve školách, a na antikonfliktní týmy, a když někdo někomu něco řekne ošklivého, tak ho div nepošleme k soudu. To už je znamení absolutního úpadku, kdy společnost už není schopna se sama bránit. Pod pojmem „sama bránit“ nemíním, že vytvoříme úřady, které se o nás budou starat. Prostě člověk se musí umět bránit sám, a nemyslím teď jenom fyzicky – za to vůbec nepléduji – ale mentálně. Člověk musí být odolný, protože přece nežijeme v rajské zahradě. Vždycky se budeme střetávat s lidmi, kteří budou vůči nám nějakým způsobem agresivní, budeme se střetávat s nepříjemnými informacemi, s nepříjemnými činnostmi.

Martina: Ovšem vlastně všechno, co se teď snažíme třeba implementovat našim dětem, nové generaci, je nevytahovat je ze zóny komfortu, nevystavovat je stresům, nevystavovat je tlakům, a v žádném případě jim neumožnit, aby projevily svůj názor, třeba i ve formě vzteku.

Vlastimil Vondruška: Tomu se říká „opičí láska“. To je přesně ono. Každý živý tvor, každý biologický druh připravuje svá mláďata na život, a připravuje je na reálný život, nikoliv na ideální, vysněný život. To znamená, že zvířata mají v sobě obrovskou lásku vůči svým

potomkům, mnohem větší než dnes většina lidí. U nich je mateřství opravdu něco naprosto posvátného, a matky u většiny zvířat jsou ochotny pro svá mláďata položit život. Ale současně, i když je tak strašně milují, jim v mnoha věcech nepodávají pomocnou ruku, protože je musí připravit na syrovou realitu života. A to my neděláme, to neděláme už dlouho, takže vychováváme generaci „skleníkových květin“, které se při prvním fouknutí hroutí.

Podívejte se na to, jak je dneska obrovský problém s různými psychickými problémy mládeže. To nikdy nebylo. A proč to nebylo? Protože se děti vychovávaly k určité psychické odolnosti, nebo se, respektive, nevodily za ručičku, a nestrašily se. Dneska se už v Rakousku pomalu hledá, jak zrušit tradici krampusáků – což jsou alpští démoni, kteří na Mikuláše sestupují – abychom děti nestrašili, abychom je nestresovali. Proboha, tak kde to jsme? Vychovávat někoho jako skleníkovou květinu, to je ideální materiál k tomu, aby pak ustoupil agresorovi, a podvolil se, protože není schopen se bránit. Není mentálně schopen to ustát.

Základní hodnotou přežití biologického druhu jsou samci a samice, kteří své potomky vychovávají tak, aby dokázali žít v reálném světě. A pokud to zpochybníme, podvolili jsme se modernismu.

Martina: A teď jsme u toho, čím jsme začali – podvolení se – v tomto případě islámu. Ještě před nemnoha lety se o tom mluvilo jako o nějakém dramatizování, o hysterii, až konspirační teorii. Ostatně i Houellebecq má za svůj román na krku žalobu. Ovšem jak jde čas, tak pod tíhou událostí v evropských státech už i lidé, kteří odmítali, zvažovali, pochybovali, připouštějí, že na tomto procesu podvolování a ustupování – nikoliv přijetí, ale podvolování – by něco mohlo být. Ale s tím se zároveň dostavuje to, o čem jste před malou chvílí mluvil, tedy jakási odevzdanost: „No a co. Tak, co se stane tak hrozného? Tak tady bude část lidí, která bude chodit do mešit. Část lidí, která bude chodit

do kostela, a budeme tady všichni soužit.“ Vy jste v historii na tento proces podvolení narazil mnohokrát, tak bude to vypadat takto, nebo i takto?

Vlastimil Vondruška: Není islám jako islám. Odmyslíme-li si, že tady jsou sunniti a šíiti, a pak turecká verze islámu, a tak dále, tak i islám byl v minulosti v různých zemích různý, někde fundamentální, a někde zase značně liberální. Když islám ovládl Přední východ, tak tam v podstatě vedle sebe žili relativně v náboženské rovnosti židé, křesťané a muslimové, a až do křížáckých válek tam byla mnohem větší náboženská tolerance, než v tehdejší křesťanské Evropě. Ovšem bohužel fundamentální směr je hodně agresivní, a je vidět.

To je stejné, jako u nás: Spousta hodnot, které nám vnucují progresivisté, nejsou většinové hodnoty, ale protože jsou agresivní, řvaví, furt někde vystupují, furt by někoho obžalovávali, na někoho útočili, tak z hlediska podvolení si my po nějaké době řekneme: „A proč bychom nemohli mít transsexuální děti? Vždyť je to v pořádku. My jim ustoupíme.“ Podvolení neznamena, že ustupujeme jenom islámu, podvolení je i to, že ustupujeme neustále, a všem těmto progresivistickým nesmyslům, které naprosto ničí tradiční hodnoty.

Ať se na mě nikdo nezlobí, ale příroda dala všem tvorům na této planetě určité hodnoty, které jsou základní pro přežití svého biologického druhu, a k těmto hodnotám patří to, že tady vždy máte samce a samici, že pro budoucnost rodu je nezbytné mít potomky, a tyto potomky vychovat tak, aby byli schopni žít v reálném světě. A pokud tyto hodnoty zpochybníme proto, že jsme se podvolili tomu, že toto není důležité – že musíme být moderní, musíme dětem umožnit, aby si vybíraly své pohlaví, a mateřství už není nejvyšší hodnota pro život ženy, a že mateřství je zbytečné, a ženy vlastně zatěžuje – tak pokud jsme toto dopustili, tak jsme se podvolili modernismu.

A pokud se můžeme, nebo budeme nějakým způsobem podvolovat islámu, tak pak je podstatné, jaké věci tento islám bude chtít. Je třeba fantastické, jak islám neustále podporují modernisté, přičemž jedna z prvních věcí, pokud by tady vládlo právo šaría, bude naprosto nekompromisní, a možná i násilný tlak proti gayům, lesbám, proti transsexuálům.

Martina: Feministkám.

Vlastimil Vondruška: Proti feministkám, samozřejmě. Takže to je úplné zmatení, protože lidé vůbec nechápou, co podporují. Média jim řeknou: „Ano, tohle dělejte!“, ale nikdo nedomýšlí konsekvence.

Martina: A dokážete pochopit, že my jsme si rozjeli proces podvolování na všech frontách? Bavili jsme se o tom, že ve světové historii je to tak, že určitá civilizace, nebo náboženství, potlačí, vytlačí, třeba i zničí jinou civilizaci, a převezme dějinnou úlohu. Myslíte, že v historii existuje paralela s tím, co se děje teď? Tedy, že jsme se rozhodli tak nějak podvolit všemu? Nejenom jiným náboženstvím, ale také jiným, a vlastně třeba úplně nesmyslným názorům na biologii, nesmyslným názorům na úlohu člověka, a tak dále.

Vlastimil Vondruška: Až v takhle dramatické a radikální podobě paralelu neznám. Samozřejmě znám paralelu v tom, že se společnost podvolila – dejme tomu – jinému náboženství, protože co jiného byl křesťanský tlak na naše milované pohanské Čechy? Vždyť my jsme byli pohaní, a pak přišel Cyril s Metodějem, a začal obrovský christianizační tlak, takže se nakonec celá společnost podvolila křesťanství. Ale samozřejmě různá rezidua pohanství dál přežívala, takže v podhoubí křesťanství se ještě ve 13. a 14. století na venkově slavily různé pohanské obřady jako rezidua. Ale podvolili jsme se a přijali jsme to většinově. Tyto paralely jsou. Ale aby společnost takhle úplně zdivočela, tak to ne.

A to souvisí ještě s jinou věcí: Já vždycky říkávám přirovnání, že každá civilizace prožívá stejný časový rytmus vývoje, jako lidský organismus. Takže když nějaká civilizace vzniká, je mladá, silná, plná sil, plná optimismu, má obrovské plány, a začne budovat to, co pro sebe považuje za správné. Pak tedy přichází dospělost – jako u každého člověka – kdy už tedy projdeme školou, začneme pracovat, začneme budovat svou rodinu, jsme silní, víme, jak to dělat, prostě jsme na vrcholu, a užíváme si plody toho, co jsme v mládí dostali do vínku. Jenomže pak přichází stáří a únava. Všechno už člověk zažil, síly slábnou, a člověk začíná ustupovat, často kvůli tomu, aby měl klid. A totéž se děje s civilizací. A naše civilizace už zestárla natolik, že jsme ustoupili od svých hodnot, a teď jenom nějak dožíváme, a teď jsme se střetli s velice nepříjemnou, tvrdou realitou, a neumíme se jí bránit. Dospělý člověk se násilí ubrání, stařec ne – a totéž platí o civilizacích.

Zachránit naši starou a dobrou Evropu takovou, jak jsme ji znali, už není možné

Martina: Evropa, starý, lenivý kocour.

Vlastimil Vondruška: Starý, lenivý kocour. Starý lenivý, a někdy bohužel i hodně senilní kocour.

Martina: Komu teď sedí na klíně? Od koho čeká, že ho podrbe? Promiňte za tu vizi.

Vlastimil Vondruška: Asi čekáme, že nás podrbe Washington, nebo že nás podrbou z Bruselu, protože si vůbec nikdo neuvědomuje, že ten lenivý kocour je Brusel stejně, jako my. Pokud má Brusel nějaké vize, tak to nejsou vize někoho, kdo ví, jak na to, ale jsou to vize stejně unaveného starce, jako jsme my sami.

Martina: Přesto starci někdy ještě dokázali sehrát velmi důležitou roli právě proto, že jim už třeba na ničem tak nezáleželo. A teď položím divnou otázku: Je tento starý lenivý kocour i vykastrovaný?

Vlastimil Vondruška: Doufám, že starý, lenivý kocour vykastrovaný není. Samozřejmě, když už si tady budeme povídat o těchto paralelách, tak ke stáří patří určitá zkušenost a vychytralost, takže staří někdy v minulosti dokázali ty mladé – s odpuštěním – očůrat.

Martina: Nebo občas opravdu varovat.

Vlastimil Vondruška: Varování je nepřenositelné. Mladí má bohužel tu vlastnost, že rady starců vždy podceňuje, protože mladí vědí všechno nejlíp, a teprve tehdy, když začnou stárnout, a narazí si poprvé čumáček, tak pochopí, že tyto rady měly nějaký význam. Kdyby to bylo tak jednoduché, tak bychom na tom asi byli mnohem lépe, protože mnoho lidí, kteří jsou věkem starší, před modernistickými excesy varovali, a sklidili za to od mladých posměch s tím, že by se nám, důchodcům, nemělo dovolit volit, protože my přeci máme staré názory, a rozhodovat můžou pouze ti, kteří mají ty správné názory.

Martina: Ti šestnáctiletí.

Vlastimil Vondruška: Ano. Greta si sedne před školu, a tím je to dané. Tak se dnes zachraňuje svět. Tyto zkušenosti jsou nepřenositelné, ale i stárnoucí civilizace dokáže udělat velké věci – a dokázala i v minulosti – ale vždycky to bylo ve velice bolestných situacích, protože společnost je schopna se do jisté míry obrodit teprve ve chvíli, kdy jí opravdu teče do bot.

Martina: Dost na tom děláme.

Vlastimil Vondruška: Dost na tom děláme, ale pořád – zaplat' pán bůh – jsme na tom ještě velice dobře. Společnost prozře teprve ve chvíli, kdy nebude co jíst, kdy budou stát nepřátelé na hranicích, když se nebudou moct pohybovat na ulicích – prostě teprve ve chvíli, kdy bude opravdu fundamentálně zle. A to bych tedy Evropě, a vůbec nikomu, nepřál, protože takováto katarze, která je schopna dosáhnout nějakých změn, je nesmírně bolestná, a trvá dlouho. Některé společnosti

v minulosti skutečně katarzí prošly, a dokázaly vstát – jako Fénix – z popela, ale často už to nebyla ona. Vždycky, když projdete katarzí, tak musíte mnoho věcí odvrhnout, a některé nové věci přijmout. Takže to, abychom zachránili naši starou a dobrou Evropu, to prostě v dějinách není možné.

Všechny příspěvky s Vlastimil Vondruška

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.